

1868-03-30

AFSENDER

Carl Jacobsen

MODTAGER

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
München

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
Uden eget FA-nr., kasse F 3,2

Emneord:
Rejsebrev, rejsebrev

DOKUMENTINDHOLD

Brevet handler mest om bryggeriteknologi. Til sidst i brevet omtaler Carl Jacobsen dog Carl Blochs portrætmaleri af J. C. Jacobsen. Dette maleri kendes ikke.

TRANSSKRIFTION

d. 30 Marts

Kjære Fader

Jeg har længe villet svare Dig på Dine spørgsmål om kjælderfyldningen i Kl Schwechat og jeg må gjøre en undskyldning for at jeg først nu forsøger at oprette min forsømmelighed. Desværre er hvad jeg derom kan sige Dig meget ufuldstændigt i det, som Du veed, jeg netop forlod bryggeriet på det tidspunct da man skulde til at begynde de rigtige gammelølkjældere. Og kjældrene for det tidligere modne gammeltøl bleve i år fyldte meget hurtigt, da man ikke havde stort forråd og derfor snart måtte tye til dem, således at jeg heller ikke deri så eksempel på den langsomme fyldning. Ligesålidt i Schwechat som noget andetsteds X) (Hos Velten findes dog et lignende kar (kumme af steen beklædt med glasplader 1 meter høi hvori det udgjærede øl klares med col de poisson) har jeg seet dine klaringskar og dit svaleapparat førend Lagerkjældrene. Det sidste er forøvrigt ikke meget nødvendig i Schw. da gjæringerne føres overordentlig koldt og øllet dernæst føres til kjælderen i transportfade og således har

leilighed til yderligere afkøling. Det skulde da blot være til at bruge i April høiest Marts måned. Det øl der brygges i October og November er deels Abzug deels ungt Lagerøl der ikke behøver denne stærke Nedsvaling strax.

Drehers kjældre ere ikke bedækkede med bygninger eller skure. Hver afdeling har sin Iskjælder der indtager et uhyre quantum Is. De ere forsynede med et tredobbelt ventilationssystem. Jeg har forøvrigt taget nøiagtige planer deraf med alle detaillier, dersom vi sees i sommer vil det interessere Dig at see dem. Da jeg har indført dem i et Album kan jeg ikke sende Dig dem. Når det fryser falder temperaturen i klædrene til 1-2 (gradtegn) C under 0, så stærk er luftvexelen. Det er en selvfølge at dette kun skeer i de tomme kjældere og at man er forsigtig med ikke at afkøle alt for stærk i de kjældere der ere fulde

Abzug-øllet er brygget på samme måde som det alm gammeløl.
Forskjellen er blot at det er svagere 11-12% Kaiser (18-19 Lange) har
en mindre fiin humle og sælges yngre. Hos Dreher har det dog
mindst en måned eller to og til indfyldningen af en kjælder
afdeling medgår ikke en måned

De meget store kjældre, Neukeller, N. 1, 2, 5 bleve fyldte henholds
viis d 5/11 67 - 24/11 67 d 10/10 67 -5/11 9/11 - 27/11. Man begyndte
udtapningen i de sidste dage af December og i midten af Januar
vare de tomme. En anden kjælder blev fyldt fra den 19de/11 til den
23/11.

"Lagerøllet (alm gammeltøl) fyldes på forskjellig måde. Der er
"Lagerøl" der gjemmes et helt år og mere medens der er andet,
der sælges efter knap to måneders forløb. Det sidste fyldes
omtrent ligeså hurtigt som Abzuget Exempli patia Fra 14/11 til 10/12
Fra 22/11 til 5/12; Fra 25/11 til 5/12; 8/12-19/12 10/11-27/12
Lagerøllet der skal gemmes længe fyldes derimod langsommere
og de kjældre der endnu vare fulde da jeg var i Schwechat bare
indskrifterne

Fra 2de Februar til 9 April 1867

4de - til -12 - -

15de Januar - 12 - -

15de - - 12 - -

31/1 - 7 - -

4 Marts - 18 - -

3 Februar - 13 - -

"Märzenøllet" (stærkere og finere gammeløl 15% B fyldes aldeles
som lagerøllet

Det unge f. ex 14/12 - 25/12 1867.

De ældre afdelinger for ex
fra den 5te Januar til 16. Marts 1867

9 - - 3 April

- 21 - - 5te April

- 7. Februar - 6te April

Desværre vare mange af disse årgamle indskrifter udviskede men
de ovenstående som det lykkedes os at tyde give dog en idé om
sagen. Disse årgamle øl der ere bryggede med 15% Balling veiede

endnu over 5% Balling; maximum som jeg saa det ? var 5,8% B;
minimum for Märzen er 4,9 %; minimum for Lager 4,7% B
Endnu i begyndelsen af Marts måned var der 1 eller 2
kjælderafdelinger fulde af det gamle øll.

Fadene have meget forskellige størrelser de største ere på 210
Eimer de mindste på 60-70 Eimer I reglen ere fadene i underste
række på 90-120 E i øverste række på 70-80 Eimer
Hvad selve fyldningen angår, så fordeler fyldemanden et
transportfad (0.30 Eimer) på 3 fade i Kjælderen. Der kommer
altså hvergang 0.10 Eimer e et fad; når altså det altså varer
længere end 10-12 dage at fylde en kjælder er det deels fordi

II

fordi han ikke hver gang har øl nok til at gå over fadene deels og
mere fordi man gør større og mindre pauser under hvilke man
slet ikke kommer i kjælderen.

Når kjælderafdelingen er fuld lader man den strax arbeide ved
rosen (jeg veed ikke om dette ustryk existerer på Dansk) man
fylder fadet fuldstændigt og lader det arbeide, sætte en skumrose
og når denne er færdig står det roligt lige til det aftappes.
Således er det ved de kjældere som fyldtes da jeg var der og som
jeg har seet.

Den samme fremgangsmåde bruges imidlertid efter sigende også
med de store sommerkjældre Ebendorferkjældere og Neukeller.
Jeg har undersøgt mange af Fadene af dine kjældere indvendigt
når de vare tømte førend de vare blevne vadskede (de have
næsten alle pest) og jeg har da kunnet see mærker eller rande af
indfyldningerne; det vil sige hvergang der er fyldt på og vædskens
høide er forandret, har den sat en rand.

Jeg har talt 6-7 rande tydeligt men det er muligt at der har været
flere, det kunde man ikke mer rigtigt see. Det er da rimeligt at
man ikke passerer/puaserer ...hyppigere eller ved mindre
quantiteter over fadene i disse kjældere men at pauserne ere
hyppigere og længere. Det sagdes at man gjerne lod dem ligge 14
dage uden at fylde dem.

Fadene i de kjældre som jeg så fyldes havde havde umiddelbart
efter fyldningen 2-3 [gradtegn] C en 14 dagstid efter vare de i
reglen imellem 0 [gradtegn] og 1 [gradtegn] C.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Dersom der er noget Du særligt ønsker at vide beder jeg Dig sige det da jeg mulig har glemt eller overseet et og andet her. Næste gang skal jeg skrive om kjældrenes fyldning i Steinbruch og her hos Sedlmayr.

Men nu må jeg slutte og bede Dig tilse Moder og alle gode venner. Jeg troer at jeg har glemt at bede Dig hilse Bloch og takke ham for Dit portrait.

Jeg håber jeg snart fåer brev fra Dig med svar på mine sidste 2 breve

Eders hengivne
Charles
D. 1. April
Onsdag aften.

30/11 68 C.M. Kjære Pader d. 30 d. 1868.
Jeg har længe villet sware Dig p^o Dine
• spørsmål om Kjælderfyldningen i Schwe-
chat og jeg m^g gjøre en underfyldning for
at jeg først m^g forsiige at oprette min for-
sømslyst. Desværre er haad jeg derom kan
sige Dig noget ufaldstaendigt i det, som
Du veed, jeg acter forl^od byggeriet p^o det tid-
punkt da man skulde til at begynde de rigtige
gamael oelkjældere. Og de ~~sejre~~ Kjældere for
det t. Højere modue gaaentil bleve i^oer fyldte
noget hurtigt, da man ikke havde st^ort forr^od
og derfor maat v^otte tye til dem, således at
jeg heller ikke deri see eksempel p^o den lang-
somme fyldning.
Ligesålidt i Schwechat som noget andet, t^oder
har jeg seet sine blarings kar og dit svale apparat
førend Lagerkjældere. Det v^ordte er forv^origt ikke
noget nødvendig i Schw. da gjæringerne føres over
ordentlig holdt og illet deraaat de ~~v^ordt~~
føres til Kjældere i transport fæde og således har
*) Hos Veltan findes der et lignende kar (kammer af st^on
b^olladt med glasplader i d^oden for hv^ori det m^g j^o
rede il klæres med col de poisson.

leilighed til yderligere afkøling. Det skulde
da blot være til at bryge i April først Marts
måned. Det vil der bryges i October og November
er dels Abzug dels noget Lageröl der ikke behøver
denne stærke Nedvaskning strax.

Trekers kjælderne ere ikke bedækkede med byggrinder
eller skure. Hver afdeling har sin Indfalders der
indtager et fastholdt afbyr gvaantum tis.
De ere forsynede med et tredobbelte ventilations-
system. Jy har forovrigt toget uioaftejge planer
deraf med alle detaljer, dersom si sees i sommer
vil det interessere Dig at see dem. Da Jy har ind-
ført dem i et Album kan Jy ikke sende Dig dem.

Når det fryser falder temperaturen i kjældrene til
1-2°C under 0. så stærk er luftvekselen, at det er
en selvfølge at dette kun skeer i de tomme Gæl-
dere og at man er forsynet med ikke at afkøle alt
for stærk i de kjælderne der ere fulde.

Abzug-ølet er bryget på samme måde som det
alm. gammalöl. Firstjeller er blot et det er
svagere 11-12% Bærm. (18-19 Lange) har en mindre fin
smag og sælges yngre. Men Treker har det 2/3 andel
en måned eller to og til indfyldninger af en kjælder
afdeling medgæer ikke en måned.

De reget, fore fjaldre. Anskeller. N. 1. 2. 5
 blive fyldte henholdsvis v. $\frac{5}{11}$ - $\frac{24}{11}$ - $\frac{10}{10}$ 67 - $\frac{5}{11}$
 $\frac{9}{11}$ - $\frac{27}{11}$. Man begynte udsalg i de sidste
 dage af December og i midten af januar vare de
 tomme. En anden fjaldre blev fyldt fra
 den 19de til den 23de v. $\frac{19}{11}$ v. $\frac{23}{11}$

"Lagerøllet" (alm. gammeltöl)
 fyldes på sprogligt måde. Der er "Lageröl" der
 gjenmaes et helt år og mere inden der er
 andet, der følger efter kun to måneders forløb.
 Det sidste fyldes enten ligeså hurtigt som Abgjet
 Exemplar. Fra $\frac{14}{11}$ til $\frac{10}{12}$. Fra $\frac{22}{11}$ til $\frac{5}{12}$ i $\frac{25}{11}$ - $\frac{20}{12}$
 - $\frac{8}{12}$ - $\frac{19}{12}$ $\frac{10}{11}$ - $\frac{27}{11}$.

Lagerøllet der skal gjenmaes længe fyldes der med
 langsomme og de fjaldre der endnu vare fulde
 da jeg var i Schwechat bare indskriftene

Fra	2 ^{de} Februar	til	9 April	1867.
-	4 ^{de}	-	12	-
	15 ^{de} januar		12	-
	15 ^{de}		12	-
	31		7	-
	4 Marts		18	-
	3 Februar		13	-

"Märzen öllet" (starke og finere gammeltöl)
 fyldes aldeles som Lagerøllet. $15\frac{0}{10}$ B.
 Det unge f. ex. $\frac{14}{12}$ - $\frac{25}{12}$ 1867.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

De ældre afdelinger. Per ex.
Fra den 5te januar. til 16. Marts. 1867.
— 9te — — 3 April
— 21 — — 5te April.
— 7. Februar. — 6te April.

Desværre vare de mange af disse irrgaule
indskrifter adveestede men de ovenstøende som
det lykkedes os at tyde give dog en idé om
sagen. Disse irrgaule öl der ere byggede
med 15% Balling veiede endnu over 5% Balling;
maximum som jeg saadte var 5,8% B; minimum for Mälz
4,9% minimum for Lager 4,7% B
Endnu i begyndelsen af Marts måned var der 1 eller
2 haldkrofteliger fulde af det gamle öl.
Fadene have meget forskellige størrelser de største
ere på 210 Eimer de mindste på 60-70. Eimer
I reglen ere fadene i underste række på 90-120 E.
i øverste række på 70-80. Eimer
Når selve fyldningen angives, så fordeles fylde-
mander et transportfad (0.30 Eimer) på 3 fad
i Kjælderen. Der kommer altså hver gang 0.10 Eimer
i et fad; når altså det lange varer længere end
10-12 dage at fylde en hald er det deels fordi

30/3 68 (C.M.) II

fordi han ikke loer sig selv kan vil nok til
at gaa over fadene deels y mere fordi man
gjør større y mindre pauser under hvilke
man slet ikke kommer i gjaldere.

Når gjalderafdelingen er fuld lader man den
strax arbejde med roser (jeg ved ikke om dette
sprog eksisterer på Dansk) man fylder fadet
fuldstændigt y lader det arbejde, sætte en skum
rose y når denne er færdig stier fadet roligt
lige til det efteres.

Således er det med de gjaldere som fyldes
da jeg var der y som jeg har set.

Den samme fremgang måde bruges i andre
efter søgende sig med de store sømmergjaldere
Elevindførelser y Næskeller.

Jeg har undersøgt mange af Tænder af disse gjal-
dere indvendigt forand ~~te~~ blive når de vare
komte forand de vare bleve vadede (de have
næsten alle port) y jeg har da prøvet see
mærker eller rander af indfyldningene; det vil
sige hængsel der er fyldt på y vadede tænder er
forandret, har den sat en rand.

1/4 68
Jeg har telt. 6-7 runde tydeligt men det er muligt
at der har været flere, det kunne man ikke
tælle vel. Det er da rimeligt at man ikke passer
hyppigere eller med mindre kvantiteter over
fadene i dine bjældere men at passere ere hyppigere
og længere. Det betyder at man gjerer lod den
længde 14 dage uden at fylde deri.

Fadene i de bjælde som jeg så fylder havde været
delbart efter fyldningen 2-3°C om 14 dage efter
være de i røsten isellen 0; 1°C.

Person der er noget du serlyt ønsker at vide
beder jeg dig sige det da jeg mulig har glemt eller
overseet et og andet her. Næste gang skal jeg
skrive om bjældernes fyldning i Steinbruch
her hos Sevelung.

Men nu må jeg slutte og bede Dig tilse Moder
og alle gode venner. Jeg tror at jeg har glemt
at bede Dig tilse Bloch og Tabbe ham for
dit portret.

Jeg håber jeg snart får brev fra Dig med
svar på mine sidste 2 breve.

Ederes hengivne.

1/4 68
D: 1. April

Onsdag aften.

Charles.